

רשומות

הצעות חוק

20 ביוני 1962

526

י"ח בסיון תשכ"ב

עמוד

306

חוק לתיקון פקודת בתי חרושת, תשכ"ב—1962

חוק לתיקון פקודת בתי חרושת, תשכ"ב-1962

1. החלפת סעיף 1 בפקודת בתי-חרושת, 1946 (להלן - הפקודה)¹, במקום סעיף 1 יבוא:
- "הטב 1. פקודה זו תיקרא "פקודת הבטיחות בעבודה, 1946".
2. בהוראות הפקודה ובתקנות לפיה, במקום "בית חרושת" יבוא "מפעל".
3. בסעיף 2 לפקודה -
- (1) בסעיף קטן (1), אחרי פסקה (17) יבוא:
- (18) מכרה;
- (19) מקום שבו מבוצעת פעולה לשם מטרת נפט במשמעותה בסעיף 44 לחוק הנפט, תשי"ב-1952²;
- (20) מקום בו מבוצע קידוח מים."
- (2) סעיף קטן (5) - בטל.
4. בסעיף 6 לפקודה, בפסקה (ג), במקום פסקת משנה (II) יבוא:
- "(II) מקום שמקיימים אותם צבועים כצבע שמן או בחומר אחר שאושר לכך בתקנות, או מחופים לפה, יש לחזור ולצבעם או לחפותם לפה לפחות אחת לשבע שנים, או לתקופות קצרות יותר שקבע שר העבודה, ובלבד שלא יהיו קצרות מ-14 חודש; כן יש לנקותם אחת ל-14 חודש לפחות, במים חמים ובסבון או בחומר ניקוי מתאים אחר, או בדרך ניקוי אחרת שתאושר על ידי מפקח אזורי."
5. בסעיף 15 לפקודה, במקום פסקה (א) יבוא:
- "(א) קרו או עלולים לקרות מקרי מחלה שיש ליחסם לעבודה, לחמרים או לתהליך שבמפעל; או."
6. בסעיף 24 לפקודה, במקום סעיף קטן (12) יבוא:
- "(12) היה המפקח הראשי סבור, כי לגבי מיתקן פלוני, או לגבי סוג של המיתקנים האמורים בסעיף זה, אין זה מעשי או סביר לקיים הוראה מהוראות סעיף זה, רשאי הוא לפטור ממנה בתנאים שייראו לו; פטור לפי סעיף קטן זה לגבי מיתקן פלוני יהיה בתעודה, ולגבי סוג של מיתקנים יפורסם ברשומות."
7. בסעיף 28 לפקודה, בסעיף קטן (2), במקום "שלושה מטרים" יבוא "שני מטרים".

1 ע"ר 1946, תוס' 1 מס' 1472, עמ' 60.

2 ס"ח 109, תשי"ב, עמ' 322.

8. בסעיף 31 לפקודה – תיקון סעיף 31
- (1) בסעיף קטן (13), במקום "למפקח הראשי" יבוא, בכל מקום, "למפקח אזורי";
- (2) אחרי סעיף קטן (15) יבוא:
- "(16) שר העבודה רשאי לקבוע בתקנות הוראות – אף בסטייה מהוראות סעיף זה – בדבר דרכי הבדיקה של דודי קיטור ומועדיה, אם הבטיחות מחייבת או מצדיקה זאת."
9. בסעיף 32 לפקודה, בסעיף קטן (8), במקום "למפקח הראשי" יבוא, בכל מקום, "למפקח אזורי".
10. בסעיף 33 לפקודה – תיקון סעיף 33
- (1) בסעיף קטן (7), במקום "למפקח הראשי" יבוא, בכל מקום, "למפקח אזורי";
- (2) בסעיף קטן (8), בהגדרת "לחץ עבודה מכסימלי מורשה", במקום "קולט קיטור" יבוא "קולט אור".
11. במקום סעיף 44 לפקודה יבוא:
- "מקומות ישיבה 44. (1) במפעל יהיו כסאות או ספסלים מתאימים, בעלי משענת גב, במספר מספיק ובמצב תקין כדי לאפשר לעובדים לשבת כשיש להם במשך העבודה הזדמנות סבירה לכך בלי שתופרע העבודה.
- (2) ניתן לבצע חלק גיכר מהעבודה תוך ישיבה, יותקן ויקויים בשביל העובד באותה עבודה מושב בעל משענת גב, מותאם בצורתו, במבנהו ובמדיו לעובד ולעבודה המבוצעת, וכן הדום שעליו יוכל להשעין רגליו בנוחות, אם אין הוא יכול לעשות כן בלי הדום.
- (3) מפקח אזורי רשאי לפטור מהתקנת משענת גב, במקום שאין זה מעשי לדעתו לעשות זאת."
12. בסעיף 52 לפקודה – תיקון סעיף 52
- (1) אחרי סעיף קטן (1) יבוא:
- "(א) לא תיעשה עבודה בחדר שבקומת מרתף, שבנייתו הושלמה אחרי תחילתו של חוק לתיקון פקודת בתי הרושת, תשכ"ב-1962, אלא אם אישר מפקח אזורי בכתב שהחדר מתאים לתעודתו מבחינת הבטיחות והגיהות בעבודה."
- (2) במקום סעיף קטן (4) יבוא:
- "(4) רשא' מפקח אזורי לבטל הודעה לפי סעיף קטן 1 או אישור לפי סעיף קטן 2א אם לדעתו חלו בחדר שינויים העושים את החדר מתאים לתעודתו או לא מתאים לתעודתו, הכל לפי הענין."
13. בסעיף 54 לפקודה, בכל מקום אחרי המלים "במפעלים" ו"מפעל" יבוא "או כל מקום עבודה אחר".
14. בסעיף 55 לפקודה – תיקון סעיף 55
- (1) במקום סעיף קטן (1) יבוא:
- "(1) סכור שר העבודה כי ייצור, מכונות, מיתקן, ציוד, חומר, תהליך, מעשה או מחדל הנהוגים במפעל, וכן במקום עבודה פלוני אף אם

אינו מפעל כמשמעותו בסעיף 2, עלולים לגרום חבלת גוף – רשאי הוא להתקין תקנות בדבר בטיחות וגיחות בעבודה כפי שייראה לו למניעת הסכנה כאמור, אלא שבדבר השימוש בתומר הדברה בחקלאות לא יתקין תקנות בלי הסכמת שר החקלאות ושר הבריאות.”;

(2) במקום סעיף קטן (3) יבוא:

”(3) תקנות לפי סעיף זה יכול שיהיו כלליות או לסוגים, או מיוחדות למפעל או למקום עבודה אחר.”;

(3) אחר סעיף קטן (3) יבוא:

”(4) מקום עבודה שחלות עליו תקנות שהותקנו לפי סעיף זה, רואים אותו כמפעל לענין סעיף 73, במידה שהוטלה חובת ניהול פנקס או רישומים אחרים, ולענין הסעיפים 74, 79 וחלק 10.”

15. בסעיף 61 לפקודה, אחרי המלים “דוד-קיסור” או “דוד” יבוא, בכל מקום, “קולט קיסור או קולט אויר”.

תיקון סעיף 61

16. בסעיף 65 לפקודה, בסעיף קטן (1), אחרי המלים “דלק בספינה” יבוא “או בניקוי מיכלים או מחסבים בספינה שהשתמשו בהם לאחרונה להובלת נפט גולמי או דלק נוזל אחר מכל סוג שהוא או כל תומר ששר העבודה קבע בתקנות כחומר מסוכן.”

תיקון סעיף 65

17. בסעיף 66 לפקודה, בסעיף קטן (1), אחרי המלים “ולצורך זה” יבוא “וכן על פעולות בניה שאינן תיקון או החזקה בלבד אף אם אינן בדרך מסחר או עסק”.

תיקון סעיף 66

18. במקום סעיף 69 לפקודה יבוא:

החלפת סעיף 69

69. (1) לא יתחיל אדם להחזיק במקום כמפעל ולא יתחיל להשתמש במקום כמפעל אלא אם נמסרה, לפחות עשרה ימים מראש, הודעה בכתב למפקח אזורי ובה שם המחזיק ומען המפעל, מהות המפעל וכל פרט נוסף שקבע שר העבודה בתקנות, או אם התיר המפקח בכתב להחזיק או להשתמש כאמור לפני תום עשרת הימים.

“הודעה על החזקת מפעל ושימוש בכוח מיכני”

(2) הועבר המפעל אל האדם מידי אחר ולא חל שינוי במהות העבודה בו, רשאי האדם להתחיל להחזיק בו לפני תום עשרה ימים למסירת ההודעה או אף לפני מסירת הודעה, ובלבד שתימסר תוך חודש לאחר ההעברה.

(3) העובר על הוראות סעיף זה, דינו – קנס 500 לירות וקנס נוסף 20 לירות לכל יום בו נמשכת העבירה.”

19. בסעיף 82 לפקודה, במקום סעיף קטן (5) יבוא:

תיקון סעיף 82

”(5) חברה, אגודה שיתופית, או כל חבר בני-אדם אחר שעברו אחת העבירות לפי פקודה זו, רואים כאחראי לעבירה גם כל מנהל, שותף או פקיד אחראי של אותו חבר בני-אדם, ואפשר להביאו לדין כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו או שנקט כל האמצעים הנאותים למניעת העבירה.”

20. במקום סעיף 84 לפקודה יבוא:

84. בכפוף לנאמר להלן בפקודה זו, העובר עבירה לפי פקודה זו שלא נקבע לה עונש אחר, דינו – מאסר חודש או קנס 1000 לירות ומאסר נוסף שבעה ימים או קנס נוסף 100 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה, ובעבירה שהיתה עשויה לגרום מוות או חבלת גוף, דינו – מאסר שלושיה חדשים או קנס 3000 לירות, ומאסר נוסף שבעה ימים או קנס נוסף 100 לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה.”

עונש על עבירות
שלא נקבע להן
עונש מפורש

ביטול

21. סעיף 86 לפקודה – בטל.

הגדלת ענשים

22. סעיף 5 לחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה), תשי"ד-1954³, לא יחול על הקנסות הקבועים בסעיפים 21 (2), 31 (12), 35 (1) למעט הקנס הנוסף, 57 (4), 70 (3), 85 (1), 87 ו-92 לפקודה, ובמקום סכומי הקנסות הקבועים בהם יבואו סכומים הגדולים פי שלושים.

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק המוצע בא לייעל ולהרחיב את הפיקוח על סדרי הבטיחות בעבודה ועל הגנת בריאותם של העובדים, במסגרת פקודת כתי החרושת, 1946. התיקונים המוצעים באים בחלקם עקב השאיפה להגביר את הפיקוח כאמור, ובחלקם מן ההתפתחות הטכנולוגית שחלה מאז חקיקת הפקודה המקורית.

תחילה יש לציין את החלפת שם הפקודה (סעיף 1). שמה הקיים הוא "פקודת כתי החרושת, 1946". שם זה אינו הולם את ענין הפקודה הן משום שאין הוא משקף את מובנה העיקרית – הפיקוח על תנאי העבודה מבחינת ההיגיינה והבטיחות, והן משום שלמעשה היא חלה גם על מקומות עבודה שאינם כתי החרושת. במקום שם זה מוצע השם "פקודת הבטיחות בעבודה, 1946". ובמקום המונח "בית החרושת" כמקום שבדרך כלל חלה עליו הפקודה מוצע להשתמש במונח "מפעל" (סעיף 2).

תחולתה של הפקודה מורחבת לפי החוק המוצע על אי אלה סוגי מפעלים נוספים, כגון מכרות, קידוחי גזט ומים (סעיף 3) וסוגים נוספים של עבודות בבדק ספינות ופעולות בניה (סעיפים 16, 17). באופן דומה מורחבת סמכותו של שר העבודה להתקין תקנות בדבר בטיחות וגיהות בכלל ובקשר להרמת משאות במיוחד במקומות עבודה כל שהם אף אלה שאינם "מפעלים" כהגדרתם בפקודה המקורית (סעיפים 13, 14).

בתור דרכי פיקוח-מנע מוצע לאפשר חיוב בהשגחה רפואית על עובדים במפעל במקום שעלולים לקרות מקרי מחלה כתוצאה מהעבודה, מחמרים שמשתמשים בהם או מתהליכי העבודה (סעיף 5). עד עתה ניתן לחייב בהשגחה רפואית רק אם אמנם מקרי מחלה כאמור (סעיף 15 א) לפקודה הקיימת). כן מוצע לאסור הקמת מקומות עבודה כמרתפים אשר יוקמו לאחר תחילת החוק המוצע אלא באישור מפקח אזורי מטעם משרד העבודה (סעיף 12), ושלישית, בעוד שלפי החוק הקיים חייב המקים מפעל וכן מחזיק חדש במפעל להודיע על כך למפקח האזורי תוך חודש ימים מהתחלת הפעלתו של המפעל או החזקתו כאמור, מוצע לחייב במסירת הודעה כזאת עשרה ימים לפני התחלת ההפעלה או החזקה, באופן שתינתן שהות לעמוד על תנאי הבטיחות והגיהות בטרם מפעילים את המפעל (סעיף 18).

³ ס"ח 166, תשי"ד, עמ' 234.

בצד תיקונים אלה מוצעות מספר החמרות בהוראות הפקודה הקיימת. החובה להתקין מיתקני בטיחות מפני נפילה במקום עבודה שעלולים ליפול ממנו חלה כשמרחק הנפילה הוא שלושה מטרים לפחות, ולפי החוק המוצע (סעיף 7) היא תחול כשמרחק הנפילה הוא שני מטרים לפחות; הורחבו החובות להתקין מקומות ישיבה מתאימים הן כשהעבודה מבוצעת בישיבה והן כשהיא מבוצעת בעמידה אך יש אפשרות לעובד לשבת בהפסקות שתוך כדי עבודתו (סעיף 11). כן הוחמרו ההוראות בדבר אחריותם של מנהלי תאגידים ופקידיהם במקום שהעבירה נעברה על ידי התאגיד; לפי החוק הקיים היתה מוטלת האחריות על המנהלים, הפקידים והשותפים אם הוכח שהעבירה בוצעה בהסכמתם, בסיועם או שביצועה הוקל עקב רשלנותם (סעיף 82(5) לפקודה הקיימת). לפי החוק המוצע (סעיף 19) רואים אותם כאחראים לעבירה אלא אם הוכיחו שהעבירה נעברה שלא בידיעתם או שנקטו באמצעים נאותים למניעתה.

בתחום העונשים, הוגדלו מרבית הקנסות המוטלים לפי הפקודה הקיימת פי שלושים מן הסכומים המקוריים (סעיפים 20 ו-22). למעשה ההגדלה היא פי שנים מסכומי הקנס שניתן להטיל כיום בשל אותן עבירות כאשר החוק לתיקון דיני עונשין (דרכי ענישה), תשי"ד-1954, הגדיל אותם פי חמישה עשר מן הסכומים המקוריים. בחוק המוצע באה ההגדלה פי שלושים במקום ההגדלה לפי החוק האמור. החמרה נוספת בתחום זה היא בסעיף 20 המוצע: הפקודה הקיימת החמירה והטילה עונש מאסר עד שלושה חדשים וקנס עד מאה לירות כשעקב העבירה לפי הפקודה נגרמו למעשה מוות או חבלה לאדם. הוראה זו מתבטלת (סעיף 21). והעונש החמור (לפי המוצע) – מאסר שלושה חדשים וקנס שלושת אלפים לירות) מוטל גם על עבירה כאמור שהיתה עשויה לגרום מוות או חבלה, אף שהדבר לא נגרם למעשה (סעיף 20).